

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno din 32.—, polletno
din 16.—, četrtletno din 9.—, ino-
zemstvo din 64.—
Poštno-čkovni račun številka 10.603

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMEČKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000.—, pol strani din 1000.—
četrt strani din 500.—, 1/8 strani
din 250.—, 1/16 strani din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda din 1.—

Sokolstvo in vera

Sokolstvo je z idejne strani tolmačil (dne 30. marca 1938) na predavanju v Ljubljani brat Jože Rus. Predavatelj je podal, kakor poroča »Jutro« (3. aprila), »razliko med verskim in razumskim svetovnim nazorom. Po prvem (verskem) je izhodišče Bog, drugi pa ne prihaja do tega zaključka; zato vodi prvi v popolno zavisnost, drugi pa nujno v svobodo. Pri prvem tudi ni svobodnega razvoja poedinca, dočim je pri drugem poedinec izvor razvoja. Poedinec se giblje pri prvem nazoru v občestvu, ki izključuje vsako drugo opredelitev, dočim je pri drugem človek po naravni nujnosti prvenstveno član skupnosti naroda.« Svetovno naziranje brata Rusa, ki je po »Jutru« tolmačil svetovno naziranje sokolstva, za kar je žel odobravanje, torej ne izhaja iz Boga. Kakšno je tedaj? Proti in brezbožno. Sam božji Zveličar je rekel: »Kdor ni z menoj, je proti meni.« Ker je protibožno, je tudi protikatoliško in brezversko. Ni torej nič drugega, kot staro, plehko lažisvobodomiseltvo meščanske liberalne inteligence. Laži-svobodomiseltvo, naprednjaško razumništvo je vedno smatralo vdanost Bogu, veri in cerkvi kot suženjsko odvisnost, čemur je tudi pritrdil brat Rus. Še nekaj je ta gospod povzel iz stare liberalne ropotarnice: pojmovanje nacionalnosti, ki ga proglašala kot nujno združeno z nazorom svobodomiseltva, dočim je baje protivno onemu, ki ga propoveduje krščanstvo. Krščanski svetovni nazor je torej po tolmačenju brata Rusa suženjski in anacionalen (ne- in protinacionalen).

Drugi dan po tem predavanju je objavil »Sokol«, vestnik sokolskih žup Ljubljana, Maribor in Novo mesto (št. 4 od 1. aprila), članek pod naslovom »Moralna moč sokolstva«. V njem zamejuje versko načelo, češ, da mora morala (nравstvenost) sloveti zgolj na »znanosti in narodu«. Verska morala zaslužuje poedinca in narod. Zato »verske družbe nimajo pogojev, da bi bile moralno-vzgojne združbe. Znanost in narodnost sta postali zaščitnici in braniteljici morale ter sta prevzeli moralne naloge, ki jih verske združbe ne vrše in niso sposobne izvršiti.« S temi besedami spričuje sokolsko glasilo svoje laži-svobodomiseltvo in prosvetljijsko stališče, da je znanost nasprotna veri. To stališče je krivo in med pravimi izobraženci že davno opuščeno. Veri, ki vsebuje od Boga razodete resnice, ne nasprotuje nobeden resničen in dokazan nauk znanosti, marveč samo laž, zmota in zabloda. Svoja izvajanja »Sokol« tako-le zaključuje: »Ne moremo umeti moralne moči sokolstva, če ne razumemo njegovega izvora iz brezverskega svetovnega nazora.

Zaostritev diktature v Romuniji

15. aprila je bil v Bukarešti izdan kraljevi ukaz, ki tvori dodatek k zakonu za zaščito države in družabnega reda. Ukaz vsebuje določbe, ki zasledujejo cilj: zaustaviti vsako gibanje razpuščenih političnih strank, predvsem pa politično udejstvovanje železne garde. Za bodoče je onemogočena vsaka politična organizacija. Zelo hude kazni so določene za propagando proti sedanji obliki države, proti zasebni last-

nini, proti plačevanju davkov in razrednemu boju. Po tem novem zakonu ima notranji minister oblast, da ustavi takoj vse liste, kateri bi se količikaj vdinjali razpuščenim strankam. Kraljevi ukaz zahteva brezpogojno depolitizacijo državnih nastavlencev in dijaštva. V vsej Romuniji so strogo prepovedani vsi znaki bivših političnih organizacij in raznih protivojaških združenj.

Mažarski protijudovski zakon

Daranyjeva vlada na Mažarskem je pripravila protijudovski zakon, v katerem je trditev, da se je med Mažari število judov od leta 1848 do danes popetorilo. Ta izredni porast je v zadnjih letih preplaval celotno gospodarsko življenje in je izročil vsa vodila mesta judom. Sedanja vlada smatra kot svojo neodložljivo dolžnost, da reši temeljito judovsko vprašanje ter vzpostavi ravnovesje, da bo zopet omogočen krščanski mladini in predvsem pa mažarskim kmečkim sinovom socialni dvig. V mažarskem protijudovskem zakonu je podana natančna statistika v odstotkih, ki nam kaže sedanje udejstvovanje judov-

stva na posameznih gospodarskih in kulturnih poljih. Skratka, ugotovitev pravi, da je bilo dosedaj pri zakonodaji udeleženi 4.6% judov, v javnih službah 1.7%, v advokatskem poklicu 49.2%, pri javnem pouku 6.2%, zasebnih zdravnikov je bilo 54.5% judov, pri znanosti 24.7%, pri časopisju 35.3%, pevcev je bilo 27.1% judov, godbenikov 28.9%, gledaliških igralcev 24.1%, zasebnih inženjerjev 30.4%, zasebnih kemikov 45.1%, pri trgovini in kreditu 45% in pri prometu 7.3%. Iz teh podatkov je razvidno, da so judje na Mažarskem zelo razširjeni in bodo najbrž Mažarom delali še velike preglavice.

Vsebinska sporazuma med Anglijo in Italijo

Med Italijo in Anglijo je bil 19. aprila podpisan v Rimu sporazum, ki ponavlja v začetku besedilo tako zvanega gosposkega sporazuma iz januarja 1937, s katerim sta si obe državi priznali, da imata na Sredozemskem morju vzajemne koristi.

Pravi in bistveni del nove pogodbe vsebuje naslednje štiri točke:

1. Italija prizna angleško oblast nad trdnjavo Adenom ob Rdečem morju.
2. Pogodba določa, da Anglija prizna ita-

lijansko cesarstvo v Abesiniji. — 3. Italija se zavezuje, da bo znatno zmanjšala svoje vojaške oddelke v Libiji (v Afriki), kar je do sedaj predstavljalo neljub pritisk proti egiptski meji. — 4. Glede Španije se Anglija in Italija zavezujeta, da bosta spoštovali sedanje stanje v zahodnem delu Sredozemskega morja. Italija zagotavlja Angliji, da ne goji nikakih zahtev po kateremkoli delu španskega ozemlja.

Značilno za Čehoslovaško

K obletnici vzpostavitve španske republike je naslovil predsednik Čehoslovaške dr. Beneš na rdečega prezidenta v Barceloni sledečo brzojavno častitko:

»Na obletnico republike izrekam najbolj odkrite želje za blagor Vaše ekselence in Španije. Edvard Beneš.«

Enako častitko je poslal dr. Beneš pred

nedavnim sovjetom v Moskvo, ko so slavili 20 letnico boljševiške revolucije. Vsekakor je značilno za Čehoslovaško, da pošilja v času, ko bje tako hude notranje-upravne boje, njen predsednik častitke rdečkarjem, katerim so radi njihovega razdiralnega delovanja obrnile že vse druge kulturne evropske države hrbet!

husitstva in Tyrševe protiverske, zgolj razumske in proticerkvene morale. Besede brata Rusa in sokolskega vestnika so jasne. »Sokol« zamejuje v svojem uradnem glasilu vero, Boga, krščanstvo in sploh versko moralo ter izpoveduje Tyršev zgolj razumski, protibožni svetovni nazor in njegovo protiversko in proticerkveno

moralo. To moramo tem bolj obžalovati in obsojati, ker je Sokol privilegirana organizacija, ki hoče s pomočjo bogate državne podpore te kvarne nazore in to za narod zgubno moralo širiti med slovenskim ljudstvom. Naša dolžnost in naša pravica je, da slovensko mladino vzgojimo v krščanskem duhu in v krščanski morali!